

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2461

[Total No. of Pages : 2

[5302]-Ext.-1

M.A. (Part - I) (External)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. 1

व्यावहारिक व उपयोजित मराठी : भाग - 1

(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) विविध साहित्य संस्था व त्यांचे वाङ्मयीन कार्य यांचा परिचय करून द्या.

किंवा

खालील उतारा उत्तरपत्रिकेत जसाचा तसा लिहून खुणांच्या सहाय्याने मुद्रित शोधन करा.

भाषा हे विचार करण्याचे आणि विचारांची देवाण घेवाण करण्याचे 'साधण' होय. आपण बोलताना आगार लिहीताना आपले विचार योग्य क्रमाने मांडतो. या संपूर्ण विचाराला 'वाक्य' असे म्हणतात. आपले भाषा अनेक वाक्यांची बनलेली असते. प्रत्येक 'वाक्य' हे शब्दाचे बनलेले असते. प्रत्येक शब्द हा वर्णांचा बनलेला असतो. मुळ धातु व शब्दांना विकार होतात. नंतर ते वाक्यात वापरले जातात.

वर्ण्यविचार, शब्द विचार आणि वाक्यविचार अश्याक्रमाने भाषेच्या व्याकरणाचा अभ्यास केला जातो आपण जे बोलतो किंवा लिहितो ते निटनेटके आकर्षक व नियमांनुसार असावयास हवे. थोडक्यात भाषेचे स्पष्टीकरण करणारे शास्त्र म्हणजे व्याकरण होय.

प्रश्न 2) तुमच्या परिसरातील प्रसिद्ध लेखकाची 'मुलाखत' वृत्तपत्रासाठी लिहा.

किंवा

अर्जाचे स्वरूप व विविध प्रकार लिहा.

P.T.O.

प्रश्न 3) भाषांतराची आवश्यकता स्पष्ट करून भाषांतर व अनुवाद यातील फरक स्पष्ट करा.

किंवा

निवेदनाचे स्वरूप सांगून प्रभावी निवेदनासाठी कोणती पूर्वतयारी करावी? सविस्तर लिहा.

प्रश्न 4) 'जनसंपर्क' ही संकल्पना स्पष्ट करून माहिती व जनसंपर्क अधिकाऱ्याचे कार्य कोणते असते, ते लिहा.

किंवा

'दूरदर्शनचे सांस्कृतिक क्षेत्रातील कार्य' या विषयावर प्रकल्पलेखनाचा आराखडा तयार करा.

प्रश्न 5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

- अ) शुद्धलेखनाची आवश्यकता
- ब) वाङ्मयीन नियतकालिके
- क) भाषांतराचे प्रकार
- ड) माहिती व जनसंपर्क अधिकारी

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2462

[Total No. of Pages : 2

[5302]-Ext.-2

M.A. (Part - I) (External)

MARATHI (मराठी) (अभ्यासपत्रिका क्र. 2) (प्रारंभ ते 1818)

मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास

(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) मराठी कोरीव लेख व मध्ययुगीन ग्रंथ यांच्या आधारे मराठीचा उगम व विकास स्पष्ट करा.

किंवा

महानुभाव संप्रदायाचे वेगळेपण सांगून साती ग्रंथांचा परिचय करून द्या.

प्रश्न 2) प्रतिभावंत कवी म्हणून संत ज्ञानेश्वरांचे वाङ्मयीन कर्तृत्व स्पष्ट करा.

किंवा

मराठीतील ख्रिस्ती वाङ्मयाच्या प्रेरणा व स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) संत तुकारामांच्या अभंगांच्या आधारे तत्कालीन सामाजिक स्थितीचे वर्णन करा.

किंवा

पंडिती कवींच्या काव्यरचनेमागील प्रेरणा व स्वरूप विशद करा.

प्रश्न 4) बखर म्हणजे काय? मराठीतील प्रमुख बखरींचा परिचय करून द्या.

किंवा

शाहिरी वाङ्मयाचे वेगळेपण सोदाहरण लिहा.

प्रश्न 5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

अ) विवेकसिंधु

ब) एकनाथांची भारूडे

क) मनाचे श्लोक

ड) चोखामेळा

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2463

[Total No. of Pages : 2

[5302]-Ext.-3
M.A. (Part - I) (External)
MARATHI (मराठी)
अभ्यासपत्रिका क्र. 3
भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक व सामाजिक
(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) व्यावहारिक भाषा आणि साहित्याची भाषा यातील फरक स्पष्ट करा.

किंवा

स्वन, स्वनिम – स्वनांतर संकल्पना स्पष्ट करून स्वनिम विश्लेषणाची तत्त्वे स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) रूपिका, रूपिम, रूपिकांतर या संकल्पना स्पष्ट करून रूपिकाचे प्रकार विशद करा.

किंवा

अर्थविन्यास ही संकल्पना स्पष्ट करून घटक विश्लेषणाचे स्वरूप विशद करा.

प्रश्न 3) सामाजिक भाषा विज्ञानाचे स्वरूप, व्याप्ती व विशेष स्पष्ट करा.

किंवा

भाषा उपयोजनातील आर्थिक वर्गव्यवस्था स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) भाषा आणि सांस्कृतिक व्यवस्था यांच्यातील परस्पर संबंध स्पष्ट करा.

किंवा

प्रमाणभाषेवर परभाषा संपर्काचा होणारा परिणाम विशद करा.

प्रश्न 5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

अ) भाषा आणि भाषण

ब) मनोभाषाविज्ञान

क) स्त्रियांची भाषा

ड) भाषिक लघुक्षेत्रे

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2464

[Total No. of Pages :10

[5302]-Ext.-4

M.A. (Part - I) (For External)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. - 4 (ऐच्छिक)

i) ग्रामीण साहित्य आणि दलित साहित्य
(2013 Pattern)

विशेष सूचना :- खालील पाच अभ्यास पत्रिकांपैकी कोणतीही एक
प्रश्नपत्रिका सोडवावी

- i) ग्रामीण साहित्य आणि दलित साहित्य
किंवा
- ii) मराठी वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी (प्रारंभ ते 1960)
किंवा
- iii) तौलनिक साहित्याभ्यास व भाषांतरमीमांसा
किंवा
- iv) वाङ्मयेतिहास लेखन विद्या
किंवा
- v) अलंकार, छंद आणि व्याकरण

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) ग्रामीण साहित्याच्या महत्त्वाच्या प्रेरणा सांगून स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

ग्रामीण साहित्याचे देशीपण व वेगळेपण स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 2) ग्रामीण साहित्याची सामाजिक बांधिलकी ग्रामीण साहित्यातून कशी प्रकट होते, ते सविस्तर लिहा.

किंवा

‘ग्रामीण साहित्याने बदलत्या खेड्यांचे वास्तववादी चित्रण केले आहे’ या विधानाचा परामर्श घ्या.

प्रश्न 3) दलित साहित्याच्या निर्मितीतून मानवी मूल्यांचे भान कसे प्रकटते, ते सोदाहरण लिहा.

किंवा

‘दलित साहित्याच्या मूल्यमापनासाठी स्वतंत्र सौंदर्यशास्त्र हवे का?’ हे विधान स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) दलित कवितेचे वेगळेपण सोदाहरण स्पष्ट करा.

किंवा

दलित साहित्यातून व्यक्त होणारा अनुभव, आशय व भाषाशैली स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

अ) गावगाडा

ब) रा. रं. बोराडे यांची ‘पाचोळा’ कादंबरी

क) दलित साहित्याचे तत्वज्ञान

ड) दया पवार यांचा ‘कोंडवाडा’ कवितासंग्रह

Total No. of Questions : 5]

P2464

[5302]-Ext.-4

M.A. (Part - I) (For External)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. - 4 (ऐच्छिक)

ii) मराठी वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी (प्रारंभ ते 1960)
(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) 'साहित्य हे संस्कृतीचे अपत्य असते' या विधानाचा परामर्श घ्या.

किंवा

मध्ययुगीन मराठी साहित्यनिर्मितीमागील विविध प्रेरणांचा आढावा घ्या.

प्रश्न 2) यादवकालीन मराठी वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी स्पष्ट करा.

किंवा

शिवकालीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) अक्वेल इंग्रजी कालखंडातील सामाजिक व सांस्कृतिक प्रबोधनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

इंग्रजी सत्तेचा व वाङ्मयाचा मराठी साहित्यावर झालेला परिणाम स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) अर्वाचीन कालखंडातील साहित्यातील स्वातंत्र्याकांक्षा व देशभक्ती यांचे स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

नववाङ्मयाच्या उदयाची विविध कारणे स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

- अ) महाराष्ट्र धर्म
- ब) पंडिती काव्य
- क) मराठी नियतकालिकांचे योगदान
- ड) केशवसुतांची कविता

Total No. of Questions : 5]

P2464

[5302]-Ext.-4

M.A. (Part - I) (For External)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. - 4 (ऐच्छिक)

iii) तौलनिक साहित्याभ्यास आणि भाषांतरमीमांसा

(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) तौलनिक साहित्य ही संकल्पना स्पष्ट करून तौलनिक साहित्य अभ्यासाची आवश्यकता विशद करा.

किंवा

वाङ्मयीन प्रभावाची तौलनिक साहित्याभ्यासातील उपयुक्तता स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) विश्व साहित्यांचे वैश्विक निकष सोदाहरण स्पष्ट करा.

किंवा

‘कृष्णकाठ’ व ‘अंतस्थ’ या दोन साहित्यकृतीतील राजकीय घटनांचा तुलनात्मक अभ्यास करा.

प्रश्न 3) भाषांतर म्हणजे काय ते सांगून भाषांतर प्रक्रियेचे स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

अभिजात साहित्यकृतीतील अभिजातपण स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) प्रादेशिक, सांस्कृतिक व भौगोलिक अनुषंगाने भाषांतराच्या मर्यादा स्पष्ट करा.

किंवा

‘घाशीराम कोतवाल’ व ‘हयवदन’ या नाटकातील लोकतत्वीय घटकाची तुलना करा.

प्रश्न 5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

- अ) साहित्यकृतीवरील प्रभाव
- ब) तौलनिक भारतीय भाषासाहित्य
- क) हयवदनमधील संवाद
- ड) अनुवादाच्या मर्यादा

Total No. of Questions : 5]

P2464

[5302]-Ext.-4

M.A. (Part - I) (For External)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. - 4 (ऐच्छिक)

iv) वाङ्मयेतिहास लेखन विद्या

(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) वाङ्मयेतिहासाच्या संकल्पनेच्या पाश्चात्य व भारतीय संकल्पना स्पष्ट करा.

किंवा

इतिहासलेखन व वाङ्मयेतिहास लेखन यांच्यातील अनुबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) वाङ्मयेतिहास लेखनाचे लेखनरिती स्वरूपावरून पडणारे प्रकार स्पष्ट करा.

किंवा

वाङ्मयेतिहासाची सामग्री सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) वाङ्मयेतिहास लेखनातील तात्विक व तांत्रिक समस्या व अडचणी स्पष्ट करा.

किंवा

मराठी वाङ्मयाचे अन्य भाषांमधील लेखन विशद करा.

प्रश्न 4) वि.ल.भावे यांचे वाङ्मयेतिहास लेखन कार्य लिहा.

किंवा

1947 पर्यंतच्या मराठी वाङ्मयेतिहासातील विचार स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

- अ) वाङ्मयेतिहास व टीकाशास्त्र
- ब) संहिता वाङ्मयेतिहास
- क) वाङ्मयेतिहासाची स्थूल मीमांसा
- ड) कुसुमावती देशपांडे यांचे वाङ्मयेतिहास लेखन

Total No. of Questions : 5]

P2464

[5302]-Ext.-4

M.A. (Part - I) (For External)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. - 4 (ऐच्छिक)

v) अलंकार, छंद आणि व्याकरण

(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) अलंकार आणि छंदाची संस्कृतमधील पूर्वपीठिका स्पष्ट करा.

किंवा

‘छंद’ संकल्पना स्पष्ट करून स्वरूप आणि विशेष लिहा.

प्रश्न 2) अलंकाराचे महत्त्व व गुणधर्म विशद करा.

किंवा

अलंकार व छंद यांचे प्रकार स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) व्याकरणाचे भाषेतील महत्त्व विशद करा.

किंवा

व्याकरणाचे स्वरूप आणि विशेष स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) व्याकरणाचे विविध प्रकार सोदाहरण स्पष्ट करा.

किंवा

मराठीतील वर्ण, शब्द, वाक्यविचार स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टीपा लिहा.

- अ) अलंकाराचे स्वरूप
- ब) मुक्तछंद
- क) व्याकरणाची पूर्वपीठिका
- ड) व्याकरणाचा भाषेतील उपयोग

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2465

[Total No. of Pages : 2

[5302]-Ext.-6

M.A. (Part - II) (External)

MARATHI (मराठी)

(अभ्यासपत्रिका क्र. - 5)

प्रसार माध्यमे आणि साहित्य व्यवहार

(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) भाषेच्या व्याख्या आणि वैशिष्ट्ये सांगून वृत्तपत्रातील भाषेचे वैविध्यपूर्ण स्थान स्पष्ट करा.

किंवा

‘बदलत्या कला प्रकारानुसार आस्वाद लेखनाचे स्वरूप बदलते’या विधानाचा नाटक आणि चित्रपट कलांच्या आस्वाद लेखनासंदर्भात विचार करा.

प्रश्न 2) लेखकाचा परिचय करून देतांना कोणकोणत्या घटकांकडे लक्ष द्यावे लागते? ते सविस्तर लिहा.

किंवा

दृक-श्राव्य माध्यम म्हणून दूरदर्शनाचे महत्व विशद करा.

प्रश्न 3) ‘वृत्तसंकलन’ या संकल्पनेचा सविस्तर परिचय करून द्या.

किंवा

जाहिरातीचे स्वरूप आणि उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) साहित्य प्रकाराची संकल्पना स्पष्ट करून 'कथा' या साहित्य प्रकाराची वैशिष्ट्ये लिहा .

किंवा

'पटकथा म्हणजे एकूण चित्रपटाचा सारांश असतो' स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

- अ) मुद्रित माध्यमातील जाहिरातींची वैशिष्ट्ये
- ब) वृत्त संकलनातील प्रासंगिक कार्यक्रमाचे स्वरूप
- क) आस्वादात्मक लेखन
- ड) व्यक्तिवेध - एका साहित्यिकाचा

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2466

[Total No. of Pages : 2

[5302]-Ext.-7

M.A. (Part - II) (External)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. 6

साहित्य - समीक्षा व संशोधन

(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) समीक्षेची संकल्पना व स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

आदर्श समीक्षकाच्या गुणांचा परामर्श घ्या.

प्रश्न 2) समीक्षेच्या विविध पद्धती सांगून स्त्रीवादी समीक्षा पद्धतीचे स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

इ.स. 1921 ते 1945 या कालखंडातील समीक्षेची वैशिष्ट्ये सांगा.

प्रश्न 3) संशोधकाच्या अंगी असणाऱ्या गुणांचा परामर्श घ्या.

किंवा

भाषिक संशोधनविषयक संशोधनाची परंपरा स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) आंतर्विद्याक्षेत्रीय संशोधन म्हणजे काय ते सांगून साहित्य आणि इतिहासातील अनुबंध स्पष्ट करा.

किंवा

लोकसाहित्याच्या संशोधनाचे स्वरूप आणि महत्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

- अ) समीक्षेची उद्दिष्ट्ये
- ब) मार्क्सवादी समीक्षा
- क) संशोधनाची साधने
- ड) मध्ययुगीन वाङ्मयाचे संशोधन

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2467

[Total No. of Pages : 4

[5302]-Ext.-8

M.A. (Part - II) (External)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. 7

विशेष लेखकाचा अभ्यास (मध्ययुगीन/अर्वाचीन)

मध्ययुगीन – संत जनाबाई

(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) वारकरी संत परंपरेतील मुक्ताबाई व कान्होपात्रा यांच्या अभंगरचनेची चर्चा करा.

किंवा

वारकरी संप्रदायाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) संत जनाबाईंची वाङ्मयीन जडणघडण कशी होत गेली ते विशद करा.

किंवा

“संत ज्ञानेश्वर व संत नामदेव यांच्यापासून प्रेरणा घेऊन जनाबाईंची गुरुपरंपरा सुरू झाली.” या विधानाची चर्चा करा.

प्रश्न 3) संत जनाबाईंच्या अभंगातून व्यक्त होणारे विठ्ठल प्रेम विशद करा.

किंवा

संत जनाबाईंच्या जीवनातील संत नामदेवांचे स्थान स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 4) “संत जनाबाईंचे अभंग म्हणजे त्यांच्या जीवनाचे प्रतिबिंब आहे” या विधानाची चर्चा करा.

किंवा

संत जनाबाईंच्या अभंगाची भाषाशैली स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही 2 विषयांवर टीपा लिहा.

अ) मध्ययुगीन कालखंडातील सामाजिक पर्यावरण

ब) जनाबाईंचे हरिश्चंद्राख्यान व प्रल्हादचरित्र

क) संत जनाबाईंची जीवननिष्ठा

ड) संत जनाबाईंच्या अभंगातील अलंकारीकता

Total No. of Questions : 5]

P2467

[5302]-Ext.-8

M.A. (Part - II) (External)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. 7

विशेष लेखकाचा अभ्यास (मध्ययुगीन/अर्वाचीन)

अर्वाचीन – यशवंतराव चव्हाण

(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) 'कृष्णाकाठ' या आत्मचरित्राच्या आधारे यशवंतराव चव्हाणांची जडण – घडण स्पष्ट करा.

किंवा

यशवंतराव चव्हाण यांचे जीवन – चरित्र लिहा.

प्रश्न 2) यशवंतराव चव्हाणांची 'वक्तृत्वशैली' त्यांच्या भाषणसंग्रहांच्या आधारे स्पष्ट करा.

किंवा

यशवंतराव चव्हाणांच्या पत्रसंग्रहातून त्यांची मित्रसंपदा कशी विस्तृत होती, ते स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) "यशवंतराव चव्हाण एक साहित्यप्रेमी विचारवंत होते" हे विधान त्यांच्या वाङ्मयीन योगदानाच्या आधारे विशद करा.

किंवा

महाराष्ट्राच्या जडणघडणीत यशवंतरावाचे सामाजिक व सांस्कृतिक योगदान स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) यशवंतरावांचे शैक्षणिक क्षेत्रातील योगदान स्पष्ट करा.

किंवा

‘राजकीय विचारवंत’ म्हणून यशवंतरावांच्या कार्याचा उहापोह करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन प्रश्नांवर टीपा लिहा.

अ) वेणाबाई : यशवंतरावांची आदर्श पत्नी.

ब) यशवंतरावांची भाषण शैली.

क) यशवंतरावांच्या पत्रातून व्यक्त होणारे ऋणानुबंध.

ड) यशवंतरावांचे त्रिभाषा सूत्र.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2468

[Total No. of Pages :10

[5302]-Ext.-9

M.A. (Part - II) (For External)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. : 8 (ऐच्छिक)

i) सौंदर्यशास्त्र

(2013 Pattern)

खालील पाच अभ्यासपत्रिकांपैकी कोणतीही एक प्रश्नपत्रिका सोडवावी.

i) सौंदर्यशास्त्र

ii) लोकसाहित्याची मूलतत्त्वे आणि मराठी लोकसाहित्य

iii) लेखनविद्या आणि निबंधलेखन

iv) मराठीतील वैचारिक साहित्य आणि साहित्याचा सामाजिक - दृष्टिने अभ्यास.

v) साहित्य : सर्जन आणि उपयोजन

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) सौंदर्यशास्त्राचे स्वरूप स्पष्ट करून सौंदर्यशास्त्रातील नव्या शोधांचा परामर्श घ्या.

किंवा

सौंदर्यविधान आणि तार्किकता यांच्यातील संबंधांचे विवेचन करा.

प्रश्न 2) सौंदर्यसिद्धांताचे स्वरूप स्पष्ट करून लयसिद्धांत लिहा.

किंवा

सौंदर्यानुभवाची वैशिष्ट्ये सोदाहरण स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 3) रूप म्हणजे काय? अॅरिस्टॉटलची रूपविषयक कल्पना स्पष्ट करा.

किंवा

भावनांचे विरेचन अथवा विशुद्धीकरण यांचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) 'कलेचे परिणाम हे संदेशनाचे असते' या विधानाचा अर्थ उलगडून दाखवा.

किंवा

'सौंदर्यशास्त्र हे समीक्षेत वापरलेल्या तार्किक निकषांचे विश्लेषण करते' स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) सौंदर्यविधान आणि नीतिविधान यांच्यातील संबंध

ब) भावनानिष्ठतेचा सिद्धांत

क) सौंदर्यभावनेचे कार्य

ड) कलाकृतीची सेंद्रिय एकात्मता

Total No. of Questions : 5]

P2468

[5302]-Ext.-9

M.A. (Part - II) (For External)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. : 8 (ऐच्छिक)

ii) लोकसाहित्याची मूलतत्त्वे आणि मराठी लोकसाहित्य
(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) लोकसाहित्य म्हणजे काय? ते सांगून त्याचे स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

लोकसाहित्यातील 'लोक' 'साहित्य' आणि 'लोकजीवन' यांचा परस्पर संबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) लोकसाहित्याच्या अभ्यासाची वाटचाल व महत्त्व लिहा.

किंवा

लोकसाहित्यातील विविध अभ्यास संप्रदायाचा आढावा घ्या.

प्रश्न 3) कीर्तनाची परंपरा सांगून सादरीकरणाचे स्वरूप सविस्तरपणे स्पष्ट करा.

किंवा

'गोंधळ' व 'जागरण' या कलाप्रकारांचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) 'स्त्रीगीते' हा लोकसाहित्यातील संपन्न असा ठेवा आहे' हे विधान स्पष्ट करा.

किंवा

लोकसाहित्याच्या अभ्यासास साहाय्य करणाऱ्या संस्थांचा परिचय करून द्या.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) लोकसाहित्यातील लोकसमजुती

ब) लोकसाहित्य व धर्मशास्त्र

क) भलरी गीते

ड) मराठी लोकसाहित्याचे अभ्यासक - डॉ. प्रभाकर मांडे

Total No. of Questions : 5]

P2468

[5302]-Ext.-9

M.A. (Part - II) (For External)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. : 8 (ऐच्छिक)

iii) लेखनविद्या आणि निबंधलेखन

(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) मानवी जीवनव्यवहारात भाषेची व संवादाची गरज का असते? ते लिहा.

किंवा

संवादविषयक सिद्धान्तांची सोदाहरण चर्चा करा.

प्रश्न 2) अर्थ म्हणजे काय? ते सांगून अर्थाचा संवादप्रक्रियेशी असणारा सहसंबंध सोदाहरण स्पष्ट करा.

किंवा

मराठी भाषेतील संवादक्षमतेच्या स्वरूपाचा परामर्श घ्या.

प्रश्न 3) भाषाव्यवहाराचे स्वरूप स्पष्ट करून भाषेची आवश्यकता का असते? याचा मागोवा घ्या.

किंवा

आधुनिक प्रसारमाध्यम म्हणून दूरचित्रवाणीच्या भाषेचे निराळेपण स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) 'जनसंपर्क प्रक्रियेत भाषण करतांना भाषेला सौंदर्य प्राप्त करून द्यावे लागते' – याविषयी विवेचन करा.

किंवा

'निबंधलेखनातून निबंधलेखकाची तर्कशुद्ध अभिव्यक्ती स्पष्ट होते' – साधार चर्चा करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

- अ) व्यवहाराची भाषा
- ब) संवादाचे विशेष
- क) आकाशवाणीची भाषा
- ड) निबंधलेखनातील सुसूत्रता

Total No. of Questions : 5]

P2468

[5302]-Ext.-9

M.A. (Part - II) (For External)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. : 8 (ऐच्छिक)

iv) मराठीतील वैचारिक साहित्य आणि साहित्याचा सामाजिक- दृष्टिने अभ्यास
(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) स्वातंत्र्यपूर्व काळातील वैचारिक साहित्य व स्वातंत्र्योत्तर काळातील वैचारिक साहित्याची चर्चा करा.

किंवा

इ.स. 1800 ते इ.स. 1875 या कालखंडातील विचारवंतांच्या वैचारिक लेखनाची वैशिष्ट्ये कोणती ते लिहा.

प्रश्न 2) वैचारिक साहित्याची संकल्पना विशद करा.

किंवा

महात्मा फुले, कृष्णराव भालेराव, ताराबाई शिंदे व मुकुंदराव पाटील यांच्या लेखनाचे सूत्र स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) लोकहितवादीच्या 'शतपत्रातील' विचारांचा आशय व वैशिष्ट्यांचा परामर्श घ्या.

किंवा

सामाजिकता व कलामूल्ये यातील संबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) पुरोगामी साहित्यातील विचार स्पष्ट करा.

किंवा

महाराष्ट्राच्या जडणघडणीत वैचारिक साहित्याचे योगदान लिहा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

- अ) विनोबा भावे यांचे कार्य
- ब) ताराबाई शिंदे लिखित 'स्त्रीपुरूष तुलना'
- क) सामाजिकता व शैली
- ड) आधुनिक भारत

Total No. of Questions : 5]

P2468

[5302]-Ext.-9

M.A. (Part - II) (For External)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. : 8 (ऐच्छिक)

v) साहित्य : सर्जन आणि उपयोजन

(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) साहित्य सर्जनाची प्रक्रिया उलगडून दाखवा.

किंवा

भारतीय साहित्य मीमांसकांनी साहित्य सर्जनाविषयी कोणती मते मांडली आहेत? ते लिहा.

प्रश्न 2) चरित्र आणि आत्मचरित्र या साहित्यप्रकारांच्या अभिव्यक्तीची वैशिष्ट्ये लिहा.

किंवा

स्वैर निर्मितीचे फायदे - तोटे स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) साहित्य सर्जन प्रक्रियेतील समस्यांचा आढावा घ्या.

किंवा

साहित्यनिर्मितीच्या प्रक्रियेत समाजाची भूमिका काय असते? ते सविस्तर लिहा.

प्रश्न 4) साहित्यसर्जन आणि प्रसारमाध्मे यांचा अनुबंध स्पष्ट करा.

किंवा

साहित्यसर्जनाशी संबंधीत असलेल्या कोणत्याही एका साहित्यप्रकाराचे सैद्धान्तिक विवेचन करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) साहित्य निर्मितीची शक्ती – प्रतिभा

ब) भारतीय रसविचार

क) नाटक – या साहित्यप्रकाराची वैशिष्ट्ये

ड) साहित्य सर्जनामधील समाज

